

Celoeurópska správa o využívaní e-learningu

--- PRÍLOHA ---

--- SPRÁVA ZA KRAJINU – SLOVENSKO ---

PROJEKT SMEs & e-LEARNING (SMEELEARN)

ERASMUS+ KA2 [2014-1-UK01-KA202-001610]

<http://www.sme-elearning.net>

September 2015

Podpora Európskej komisie pre výrobu tejto publikácie nepredstavuje schválenie obsahu, ktoré vyjadruje iba názory autorov a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

Zabezpečiť informovanosť malých a stredných podnikov (alež „MSP“) o e-learningových možnostiach, ktoré majú k dispozícii, prostredníctvom vytvorenia "SME e-learningového portálu", za účelom o najlepšieho využitia a prijatia tejto inovatívnej vzdelávacej metódy zo strany ich manažérov a zamestnancov je cieľom projektu SMEELEARN, v rámci ktorého bola vypracovaná táto správa. Úlohou správy je doplniť širšiu projektovú analýzu vnímania a stavu e-learningu v partnerských krajinách zapojených do projektu, ktorá pomôže usporiadať hlavný výstup projektu – SME e-learningový portál – potrebám MSP. Správa tiež poskytuje prehľad základných charakteristík MSP na Slovensku, stavu informatizácie spoločnosti a využívania e-learningu. V prvej časti poskytuje základné údaje o slovenských MSP z hľadiska veľkosti štruktúry, odvetvového zamerania, zamestnanosti a vývozných aktivít. Následne sa sústreďuje na používanie počítačov a internetu v domácnostiach aj v sektore MSP, ktoré je základným predpokladom pre používanie e-learningového vzdelávania. Stavom e-learningu na Slovensku, a jeho využívaniu na vysokých školách, vo verejnom a najmä súkromnom sektore je venovaná posledná časť, ktorá tiež sumarizuje niektoré údaje vyplývajúce z prieskumu zrealizovaného v rámci projektu SMEELEARN.

1. Malé a stredné podniky na Slovensku

Stav MSP v SR

Malé a stredné podniky na Slovensku sú významnou časťou hospodárstva. Sú stabilizujúcim prvkom hospodárskeho systému i sektorom s najväčším potenciálom rastu. Nezastupiteľnú úlohu majú malé a stredné podniky predovšetkým v oblasti tvorby pracovných miest, vyrovnávania disparít regionálneho rozvoja a zavádzania inovácií do hospodárskej praxe.

Štruktúra MSP pod a právnych foriem

Z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov na Slovensku v roku 2014 (565 241) tvorili viac ako dve tretiny (65,4 %) fyzické osoby – podnikatelia. Zastúpenie MSP – právnických osôb dosiahlo 34,6 %. V rámci fyzických osôb – podnikateľov pretrvávajú dominantné zastúpenie živnostníkov (91,3 %). Osoby podnikajúce formou slobodných povolání tvoria 6,6 % a samostatne hospodáriaci ročníci (SHR) 2,1 % z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov.

Štruktúra MSP pod a veľkostných kategórií podnikov

Pod a veľkostných kategórií podnikov najväčšiu (96,9 %) skupinu firiem tvoria mikropodniky (0-9), malé podniky tvoria podiel 2,5 %, stredné podniky (50-249) 0,5 % a veľké podniky 0,1%. V porovnaní s ostatnými krajinami sa Slovensko zaraďuje medzi krajiny s najvyšším podielom mikropodnikov.

Tab. 1: Počet podnikateľských subjektov pod a jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2014

Veľkostné kategórie / právne formy	podniky	živnostníci	slobodné povolania	SHR	spolu	
					abs.	v %
Mikropodniky (0-9)	180 542	335 551	24 411	7 826	548 330	96,9%
Malé podniky (10-49)	12 499	1 565	71	23	14 158	2,5%
Stredné podniky (50-249)	2 686	66	1	0	2 753	0,5%
Veľké podniky (250 a viac)	628	0	0	0	628	0,1%
Spolu MSP (0-249)	195 727	337 182	24 483	7 849	565 241	99,9%
Spolu podnikateľské subjekty	196 355	337 182	24 483	7 849	565 869	100,0%

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Odvetvová štruktúra MSP

Z odvetvového hľadiska najväčšie zastúpenie malých a stredných podnikov vykonáva svoju hlavnú činnosť v oblasti obchodu (25,2 %). Viac ako jedna pätina MSP (23,0 %) pôsobí v oblasti obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N), 16,4 % MSP v oblasti stavebníctva, 12,7 % vykonáva činnosť v priemysle a 7,2 % v ostatných službách (sekcia SK NACE P až S). V sektore dopravy, informačných a komunikačných činností (sekcia SK NACE H, J) pôsobí 6,9 % MSP, v pôdohospodárstve 4,9 % MSP a v oblasti ubytovania a stravovania 3,6 % MSP.

Zamestnanosť v MSP

Malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) v roku 2014 tvorili 72,7 % podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike a 59,6 % podiel na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR. Z pohľadu jednotlivých vekových kategórií a právnych foriem sa na celkovej zamestnanosti v podnikateľskom sektore v roku 2014 podieľali FO – podnikatelia (FO – podnikatelia a nimi zamestnávané osoby) 35,5 %, mikropodniky 10,6 %, malé podniky 12,1 %, stredné podniky 14,5 % a veľké podniky 27,3 %. Na Slovensku aktuálne dosiahnutý podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike je vyšší ako v krajinách EÚ – 28.

Pridaná hodnota MSP

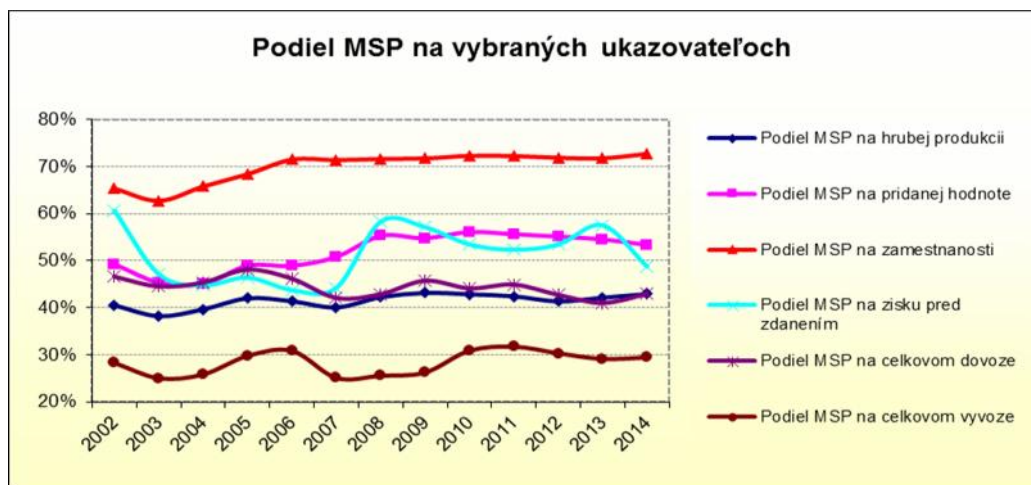
V roku 2014 dosiahol podiel MSP – právnických osôb na tvorbe pridanej hodnoty v nefinančnom podnikovom sektore 53,3 %. V absolútnom vyjadrení dosiahla hodnotu 18 342 mil. Eur. Podiel mikropodnikov (0-9) na pridanej hodnote predstavoval 16,8 %, podiel malých podnikov (10 – 49) dosiahol 15,9 % a podiel stredných podnikov (50-249) 20,5 %.

Viac ako jednu štvrtinu z celkovej pridanej hodnoty MSP – právnických osôb vytvorili MSP v oblasti priemyslu (26,7 %). Podiel obchodu na celkovej vytvorenej hodnote MSP dosiahol 22,5 %, obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N) 22,8%, podiel dopravy, informačných a komunikačných činností dosiahol 10,6 %, ostatných služieb 7,5 % (sekcia SK NACE P až S), stavebníctva 5,6 %, pôdohospodárstva 2,4 % a odvetvia ubytovania a stravovania 1,8 %.

Vývoz MSP

Vývozná aktivita slovenských MSP je na nízkej úrovni. V roku 2014 dosiahol podiel MSP na celkovom vývoze 29,4 % (17 292 mil. Eur). Podiel mikropodnikov (0 - 9) na celkovom vývoze dosiahol 11,1 %, podiel malých podnikov (10 - 49) predstavoval 5,8 %, a stredných podnikov (50 - 249) 12,5 %. Z celkového podielu malých a stredných podnikov vykonáva vývoz tovaru 5,2 % MSP. Teritoriálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje výraznou dominanciou trhov EÚ. Z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2014 predstavoval vývoz do krajín EÚ – 28 89,1 % podiel. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa Slovensko zaraďuje medzi krajiny s najnižším podielom MSP na celkovom vývoze.

Graf .1

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Rodová a veková štruktúra podnikateľov

Slovensko sa dosiahnutým podielom žien na celkovom počte podnikateľov (28,3 %, čo predstavuje o 3,3 p. b. menej ako v celej EÚ) dlhodobo zaraďuje medzi krajiny s najnižšou podnikateľskou aktivitou žien (údaje Eurostatu, 2014).

V rámci porovnania vekovej štruktúry slovenských podnikateľov s vybranými krajinami EÚ sa Slovensko vyznačuje najvyšším zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii od 25 do 39 rokov a piatym najvyšším zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii od 15 do 24 rokov. Naopak vo vekovej kategórii nad 50 rokov dosahuje Slovensko najnižšie zastúpenie podnikateľov spomedzi porovnávaných krajín, čo svedčí o veľmi nízkej podnikateľskej aktivite vyšších vekových skupín obyvateľstva Slovenska.

2. Požívanie internetu na Slovensku

2.1 Používanie internetu v podnikoch

Použitie počítačov a počítačových sietí

Využívanie internetu v podnikoch je úzko previazané s mierou používania počítačov a počítačových sietí. Podľa výsledkov prieskumu ŠÚ SR „Prieskum o využívaní informačných a komunikačných technológií v podnikoch 2014“ používa na Slovensku počítače a počítačové siete viac ako 98 % podnikov. Miera využívania počítačov je v rámci MSP priamo úmerná veľkosti kategórii podniku. V rámci kategórie mikropodnikov používajú počítače viac ako štyri pätiny (81,5 %) subjektov, v rámci malých podnikov používa počítače 97,7 % subjektov a v rámci stredných podnikov 99,7 % subjektov.

Tabuľka . 1: Použitie počítačov a počítačových sietí na Slovensku podľa veľkosti kategórií podnikov v roku 2014

Veľkosť kategória podniku	% z celej populácie
Mikropodniky (1-9)	81,5
Malé podniky (10-49)	97,7
Stredné podniky (50-249)	99,7
Veľké podniky (250 a viac)	99,5
Spolu	98,1

Zdroj: ŠÚ SR, Prieskum o využívaní informačných a komunikačných technológií v podnikoch 2014

Použitie internetu

Používanie internetu v podnikoch, ktoré využívajú počítače, dosiahlo v roku 2014 na Slovensku 99,6%. Najnižšou mierou používania internetu sa v rámci MSP vyznačujú mikropodniky (98,0%) a naopak najvyššou stredné podniky (99,9%).

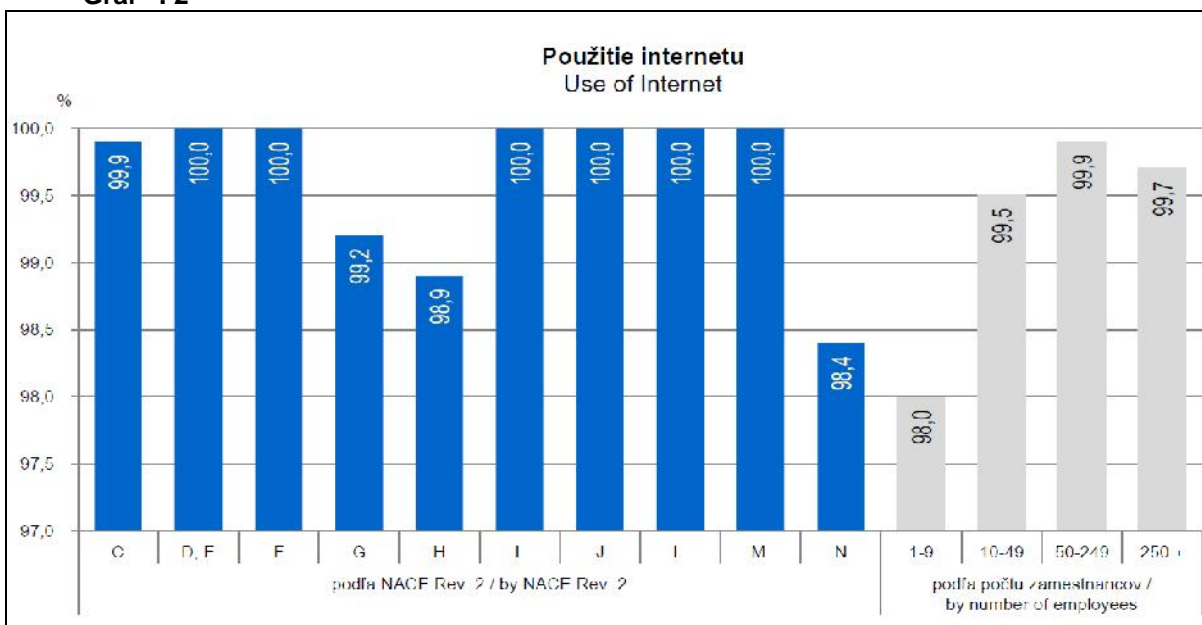
Tabuľka 2: Použitie internetu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2014

Veľkostná kategória podniku	% zo všetkých podnikov, ktoré využívajú PC
Mikropodniky (1-9)	98,0
Malé podniky (10-49)	99,5
Stredné podniky (50-249)	99,9
Veľké podniky (250 a viac)	99,7
Spolu	99,6

Zdroj: ŠÚ SR, Prieskum o využívaní informačných a komunikačných technológií v podnikoch 2014

Z odvetvového hľadiska zaznamenávajú najvyššiu mieru používania internetu podniky pôsobiace v oblasti priemyslu (C, D, E), stavebníctva (F) a služieb (I, J, L, M). Nižšia miera používania internetu je typická pre podniky pôsobiace v administratívnych a podporných službách (N), v doprave a skladovaní (H) a v obchode (G).

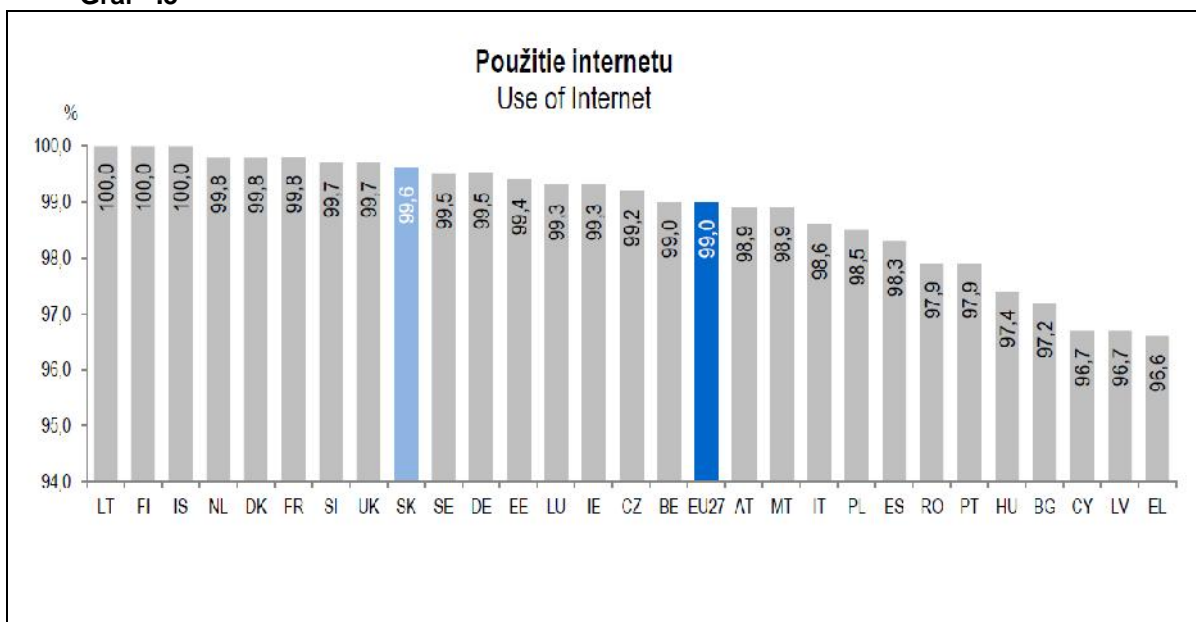
Graf 2

Zdroj: ŠÚ SR, Prieskum o využívaní informačných a komunikačných technológií v podnikoch 2014

V porovnaní s ostatnými krajinami sa Slovensko zaraďuje medzi krajiny s nadpriemerným podielom (99,6%) podnikov používajúcich internet.

Graf .3

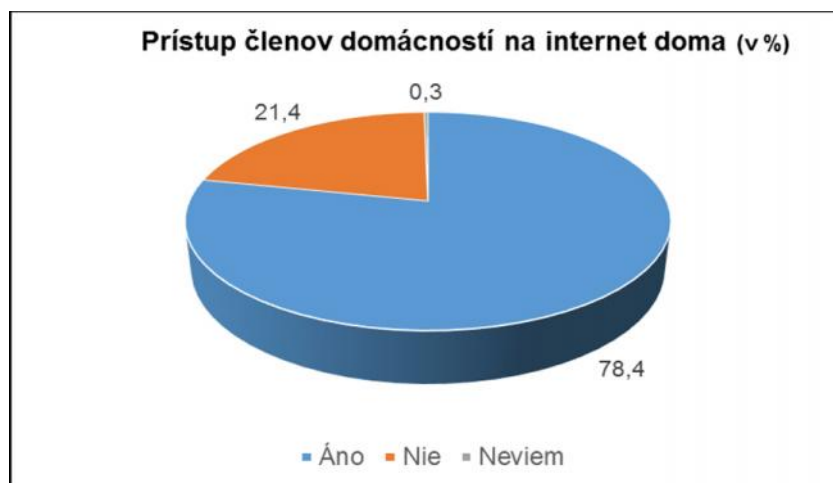

Zdroj: ŠÚ SR, Prieskum o využívaní informačných a komunikačných technológií v podnikoch 2014

2.2 Používanie internetu v domácnostiach v SR

Prístup na Internet

Podľa výsledkov prieskumu ŠÚSR „Zisovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach – 2014“ má na Slovensku prístup na internet 78,4 % domácností.

Zdroj: ŠÚ SR, Zisovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach – 2014.

Využívanie internetu u jednotlivcov podľa veku a pohlavia

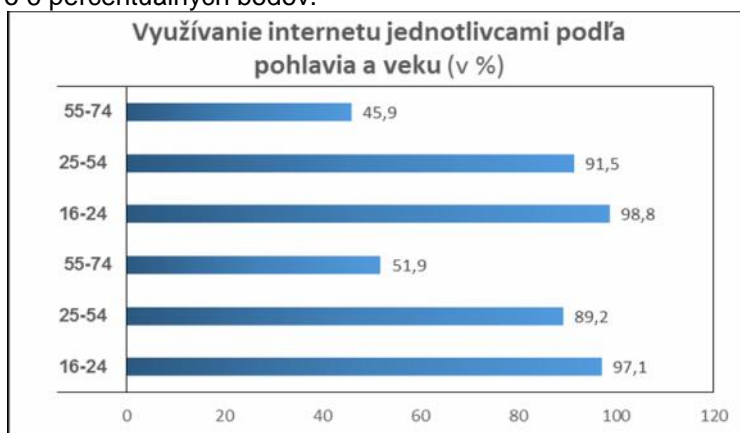
Štyri pätiny (80 %) obyvateľov Slovenska vo veku od 16 do 74 rokov používalo internet v priebehu posledných troch mesiacov. Najvyššia miera využívania internetu je dosahovaná v mladších vekových kategóriách (16-24: 97,9 %; 25-34: 96,5 %) a naopak najnižšia vo veku viac ako 65 rokov (30,8 %).

Tabuľka 3: Využívanie internetu jednotlivcami podľa pohlavia a veku

Vek	Spolu	Vek					
	16-74	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74
V priebehu posledných 3 mesiacov	80	97,9	96,5	90,5	83,5	60,2	30,8

Zdroj: ŠÚ SR, Zisovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach – 2014.

Miera využívania internetu v rámci jednotlivých pohlaví nevykazuje výrazné odlišnosti. Výraznejší rozdiel je dosahovaný iba v kategórii 55-74 ročných, v rámci ktorej ženy využívajúce internet majú nižšie zastúpenie ako muži o 6 percentuálnych bodov.

Zdroj: ŠÚ SR, Zisovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach – 2014.

3. Elearning na Slovensku

Elearning možno definovať ako „[...]vzdelávanie, ktoré je zabezpečené alebo sprostredkované pomocou digitálnych technológií a softvérových aplikácií a je spojené s interaktívnymi aktivitami za účelom školenia alebo rozvoja organizácií“ (CIPS 2014). E-learning počíta tiež s využitím offline produktov a prostriedkov ako DVD a CD, ktoré nevyžadujú internetové alebo intranetové pripojenie. S cieľom uahľaviť výbušný rast a uenie zahraničia definícia v rámci podpory inkluzívneho prístupu k e-learningu takisto využívanie mobilných zariadení, vrátane mobilných telefónov (JISC). Súčasťou definície je tiež uznanie individuálnych učebných postupov a dostupnosť vzdelania kedykoľvek a kdekoľvek.

3.1 Prehľad e-learningovej situácie na Slovensku

Viacere zdroje uvádzajú, že v posledných rokoch vzrástol dopyt po e-learningovej forme vzdelávania a to tak v súkromnej ako aj verejnej sfére a v neposlednom rade tiež na akademickom pôde. Toto tvrdenie tiež dokumentuje podiel osôb, ktoré objednali (nakupovali) podklady pre elektronické štúdium za posledných 12 mesiacov cez internet (% zo všetkých, ktorí objednali, nakupovali tovary a služby za posledných 12 mesiacov cez internet), ktorý v roku 2014 dosiahol 4,1 %.

Tabuľka 4: podiel osôb, ktoré objednali (nakupovali) podklady pre elektronické štúdium za posledných 12 mesiacov cez internet.

Pohlavie	Spolu	Všetci							Muži			Ženy			
Vek	16-74	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	16-74	16-24	25-54	55-74	16-74	16-24	25-54	55-74
Nákup podkladov pre elektronické štúdium	4,1	6,7	4,6	3,1	2,7	3,2	-	4,8	7,9	4	3,5	3,5	5,5	3,2	1,5

Zdroj: ŠÚ SR, Zisovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach – 2014.

Z výskumu potrieb a možností online vzdelávania v stredoeurópskom kontexte a riešení vývoja softvérového prototypu v rámci projektu „Tvorba softvérového prototypu pre online vzdelávanie verejnej správy, podpora diseminácie výsledkov aplikovaného výskumu“ zrealizovaného v roku 2011 (ale aj „Výskum“), ktorý bol primárnym zdrojom informácií pre túto časť, vyplýva, že v rámci súkromnej sféry na Slovensku narastá tiež počet spoločností, ktoré poskytujú e-learningové vzdelávanie rôznym cieľovými skupinám s rôznym druhom poskytovaných služieb. Z pohľadu cieľovej skupiny prevažuje zameranie na súkromné spoločnosti a vzdelávacie inštitúcie (najmä vysoké školy). Vzhľadom na veľkosť slovenského trhu tak možno konštatovať, že v oblasti poskytovania e-learningu je trh pokrytý dostatočne a škála poskytovaných služieb má dostatočnú diverzitu. Na trhu je však minimum spoločností, ktoré by poskytovali komplexné riešenia e-learningu svojim klientom, ktoré by zahŕňali samotné riešenie, vytvorenie potrebnej infraštruktúry k portálu a pravidelnú podporu. Firmy sa totiž sústreďujú na poskytovanie jednej z týchto troch zložiek. Slovenské podniky a vzdelávacie inštitúcie si však majú z toho vybrať.

Z výskumu tiež vyplýva, že povedomie o existencii e-learningu ako metódy vzdelávania je dostatočné. Až 56.3% študentov, ktorí aktívne pracujú s e-learningovým softvérom využíva e-learning denne. V prípade učiteľov, sa ukázal podobne pozitívny trend kedy až 41.7% všetkých učiteľov zapojených do prieskumu zrealizovaného v rámci Výskumu uviedlo, že s e-learningom pracujú viac ako 7 rokov. V prípade zamestnancov verejného sektora sa až 74.5% respondentov vyjadrilo, že sa s pojmom e-learning v minulosti už stretli.

Kľúčom k zvýšeniu týchto čísel je podľa Výskumu orientácia na „user-friendly“ prístup pri programovaní nových riešení. Mnoho existujúcich portálov je po obsahovej aj technickej stránke náročne pochopiteľné v prípade menej počítačovo gramotných užívateľov. Dôraz by sa tak mal klásť na aspekt technickej podpory užívateľov, vytváranie prehľadných užívateľských manuálov, prehľadnú štruktúru užívateľských portálov a tiež atraktívnu vizualizáciu. Pracovná skupina administrujúca e-learningový portál by mala tiež zabezpečiť dostatočnú informačnú kampaň, aby bolo povedomie o existencii e-learningového portálu čo najvyššie. Vedenie jednotlivých škôl a fakúlt by tiež malo klásť dôraz na rozširovanie e-learningu na jednotlivých fakultách na celouniverzitných portáloch.

E-learning ako forma vzdelávania na vysokých školách

Na Slovensku okrem podnikov zaviedli eLearning viaceré univerzity, napr. FM UK, Trenčianska univerzita, UKF v Nitre, Slovenská zdravotnícka univerzita a i. a postupom času sa nepochybne pridávajú ďalšie. E-learningové riešenia však využívajú aj obce, a iné štátne organizácie na vzdelávanie úradníkov a následné testovanie ich znalostí.

V oblasti vysokého školstva sa však na rozdiel od susedných krajín v4 e-learning vyvíja bez stanoveného inštitucionálneho krytia. V českéj republike aj Poľsku vznikli štátom financované verejné inštitúcie, ktoré sa dlhodobo venujú rozvoju e-learningu ako sú súčasťou dištančného vzdelávania a v prípade Maďarskej republiky došlo dokonca k vývoju univerzálneho e-learningového riešenia NEPTUN, ktoré využívajú

viaceré ma arské univerzity. Na základe dostupných ísiel môžeme konštatova , že z krajín V4 je e-learning najmenej využívaný na Slovensku a najviac v prípade Po ska. Z poh adu využítia riešenia Moodle, ktoré je naj astejšie využívaným softvérovým riešením na slovenských vysokých školách, eviduje webstránka Moodle.org 184 certifikovaných e-learningových portálov na Slovensku. Rozšírenie e-learningu sa však vo vâ šine prípadov týka len minimálneho po tu fakúlt vysokej školy a stupe jeho využítia vo vyu ovacom procese je ve mi kolísavý. V rámci slovenského prostredia sú naj asnejšie využívané e-learningové nástroje pre zdie anie u ebných materiálov a syllabov jednotlivých predmetov. Stupe využítia nástrojov pre komunikáciu, odovzdávanie seminárnych prác, testovanie a kolektívne vytváranie prác sa líši medzi jednotlivými školami.

E-learning ako forma vzdelávania vo verejnej sfére

Z poh adu zamestnancov verejnej sféry je problém nedostato ného využívania e-learningu spôsobený hlavne slabým prienikom metód e-learningového vzdelávania do verejnej sféry na Slovensku. V kontexte jednotlivých potrieb je tu nevyhnutné, aby sa budúce softvérové riešenia a e-learningové portály sústredili popri vyššie uvedených „user-friendly“ odporú aniach aj na silnú informa nú kampa vo i verejným a samosprávnym inštitúciám za využítia pozitívnych príkladov zo zahrani ia a ponúknutia o najlepšieho pomeru medzi cenou a kvalitou poskytovaných služieb. Pri ponúkaní e-learningových riešení je potrebné klás dôraz na adekvátnu propagáciu aj prostredníctvom príkladov využítia e-learningu v rámci slovenského súkromného sektora, kde je možné identifikova viacero úspešných riešení vzdelávania zamestnancov prostredníctvom e-learningu.

E-learning ako forma vzdelávania v súkromnej sfére

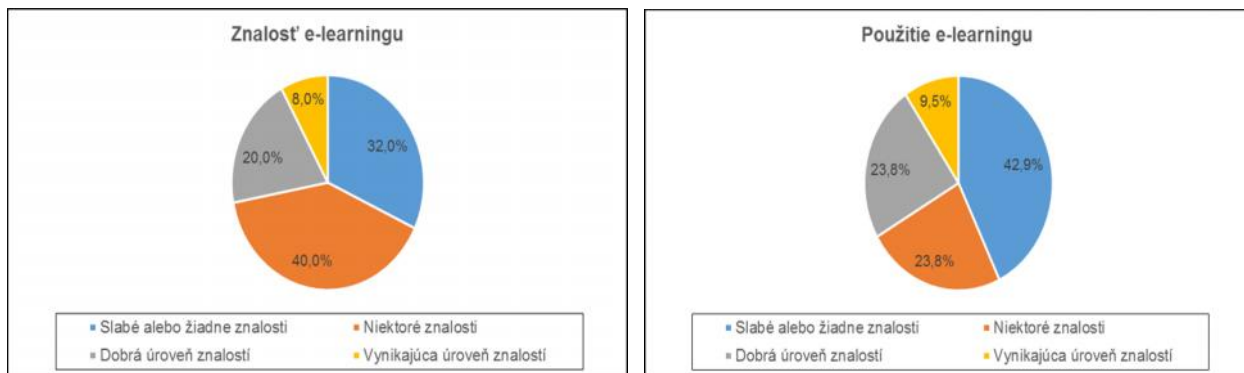
Slovenské firmy oraz astejšie siahajú po e-learningu v rámci rôznych odborných školení a kurzov, ktoré šetria náklady na cestovné, lektorov i na prenájme školiacich miestností. Spôsobu, akými dnes firmy vzdelávajú svojich zamestnancov prostredníctvom elektronického vzdelávania, sú založené na rovnakom princípe. Ako vyplýva z úvodnej asti tejto správy a tiež prieskumu realizovaného v rámci Projektu (alej „Prieskum“), slovenské podniky si e-learning spájajú najmä so vzdelávaním poskytovaným online a základným predpokladom jeho využívania je tak po íta s prístupom na internet. Možno preto konštatova , že na Slovensku využívajú e-learning predovšetkým firmy s prístupom k po íta u, t.j. finan né inštitúcie, telekomunika né spoločnosti i IT firmy. Ako však vyplýva z prieskumu, e-learning nie je neznámou metódou ani v sektore MSP. Pod a výsledkov Prieskumu má však len viac ako jedna štvrtina (28 %) slovenských MSP (zamestnávateľov) dostato né znalosti o e-learningu. Naopak takmer tri štvrtiny MSP (72 %) považujú svoje znalosti v oblasti e-learningu za nedostato né (odpove slabé, niektoré). O použití e-learningu má dostato né znalosti len jedna pätina (20 %) zapojených MSP (zamestnávateľov) do prieskumu.

Zdroj: SBA

Zamestnanci sa vyzna ujú mierne vyššou úrov ou znalostí e-learningu (38,1 %), ako aj znalosami o

použití e-learningu (33,3 %) v porovnaní so zamestnávateľmi.

Zdroj: SBA

Podľa vyjadrení 42,9 % zamestnancov zapojených do prieskumu, e-learningové vzdelávanie napomáha vykonávať prácu lepšie. Opačný názor deklaroval len každý desiaty (9,5 %) zamestnanec.

Najväčší záujem je stále o výuku cudzích jazykov, počítačových zručností, školenia povinné zo zákona (bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, požiarная ochrana, školenie vodičov a pod.) a komunikačné zručnosti a ostatné jemné zručnosti („soft skills“).

Ako vyplýva z Prieskumu, medzi najvýznamnejšie výhody e-learningu uvádzali respondenti zo strany zamestnávateľov, ako aj zamestnancov flexibilitu času a miesta. Plány v oblasti rozšírenia používania e-learningu vo firme má len 16 % MSP (zamestnávateľov), ďalšie takmer dve tretiny (64 %) MSP pripúšťajú možnosť, že budú využívať e-learning intenzívnejšie.

Výskum dopovedá, že hlavnými výhodami e-learningu sú napr. dostupnosť učebných materiálov, rýchla spätná väzba, rýchla komunikácia s lektorom, efektívna a rýchla práca s vypracovanými úlohami, lepší manažment vzdelávania väčšej skupiny študentov a lepšia analýza výsledkov testovania študentov. Medzi vnímané nevýhody resp. prekážky na strane subjektov k úspešnému využívaniu e-learningu naopak patria neosobný prístup k študentovi, nedostatočná ponuka e-learningových kurzov na trhu so vzdelávaním, nedostatok informácií o využití systému, nedostatok motivácie a nedostatok počítačovej gramotnosti. Užívatelia e-learningu by privítali napríklad prehľadný používateľský manuál k portálu, interaktívny výukový manuál v rámci e-learningového portálu, úvodnú kontaktnú hodinu s pedagógom a user-friendly spracovanie.

3.2 “Prípadové štúdie” využitia a potenciálu e-learningu v súkromnej sfére

Rozmáhajúci sa trend a potenciál e-learningu v sektore slovenských MSP možno podporiť príkladom dobrej praxe, ktorým je aj spoločnosť *spolnosť s. r. o.* (alebo „spoločnosť“).

spolnosť s. r. o. je mikropodnik venujúci sa stavebnej inžinierstvu, vypracovávaniu projektovej dokumentácie a stavbe ekologických domov a jej konateľ sa zapojil do dotazníkov aj do hĺbkových rozhovorov o využívaní e-learningu ako vzdelávacieho nástroja v podnikoch, realizovaných v rámci Projektu. Na otázku, o si pod pojmom e-learning najčastejšie predstavujete, aké formy vzdelávania Vás napadajú, odpovedal, že e-learning je pre neho úzko spätý s internetom, kde sú vo ne prístupné informácie a reklamy obchodných spoločností poskytujúcich on-line vzdelávanie. Sú to ale najmä formy on-line vzdelávania ako webináre a on-line poradenstvo v podnikaní. Keďže je potreba vzdelávania u spoločnosti pod jeho slovom kontinuálna a viaže sa na aktuálne problémy, ktorým spoločnosť rieši, e-learning v rôznych oblastiach využíva každý týždeň. Základným motívom, ktorým konateľ a viedol k využívaniu e-learningu bola najmä časová efektívnosť a to v dvoch rovinách. Jednak je to šetrenie času a peňazí za presun na tradičné formy vzdelávacích kurzov, a to nielen sebe, ale aj klientom, pre skvalitnenie služieb ktorým kurzy absolvuje. V druhom rade je to tiež možnosť využitia času efektívnejšie až do samotného momentu začatia e-learningového kurzu. So získavaním informácií o e-learningových

nástrojoch spoločnosť problémov nemala nakoľko si pod jej slovom prostredníctvom elektronických reklám nájdu cestu k spotrebiteľovi sami, pokiaľ spotrebiteľ za ne pátra po riešení daného problému cez Google alebo e-mailovú komunikáciu. Ku školeniam sa dá tiež dostať cez záujmové profesijné organizácie na internete – napr. SKSI, ZMPS, Building design association a i.. S prístupom k nereklamovaným technicky špecifickým školeniam je to však niekedy ťažšie. 99% informácií o e-learningu prichádza spoločnosť z internetu. Okrem spomínanej časovej, miestnej a cenovej efektivity uvádza spoločnosť ako výhodu tiež možnosť filtrácie informácií, ktoré účastník po absolvovaní kurzu dostane – pokiaľ je pre neho časový kurz nerelevantná, môže ju kedykoľvek preskočiť alebo kurz opustiť. Podobne ako doteraz, spoločnosť plánuje využívať e-learning v budúcnosti najmä v závislosti od aktuálnej potreby. Určite bude využívať najmä kurzy v stavbárskej oblasti, ale aj kurzy v oblasti jemných zručností (soft skills) – napr. v oblasti elektronickej alebo osobnej komunikácie. Konateľ si myslí, že e-learning ako nástroj vzdelávania má perspektívu širšieho využívania v sektore malých a stredných podnikov na Slovensku a to najmä z vlastnej skúsenosti. Väčšiu časovú investíciu do vzdelávania, a najmä elektronického, pripisuje aj nárast úspechu za ostatné obdobie. Verí, že tento prístup si postupne osvoja aj ďalšie podniky, známi, ktorí vidia jej pozitívny posun. Je však potrebné, aby dokázali e-learningové kurzy a webináre reagovať na potreby doby – aby webináre boli prístupné aj dodatočne, v prípade, že účastník zmešká, a aby bola možnosť selektovať, ešte pred zakúpením, jednotlivé kurzy na základe ich odbornej úrovne a pozitívneho hodnotenia inými absolventmi. Konateľ tiež myslí, že je dôležité začať s e-learningom vo väčšej miere už na školách, pretože najmä študentom, ktorí začínajú popri štúdiu podniku alebo pracovať, poskytuje táto forma optimálny a časovo realistický doplnok vzdelania.

4. Záver

Dostatočná informatizácia slovenských MSP ako aj prevaha mladšej populácie v rámci slovenskej podnikateľskej obce tvoria dobrý základ na rozširovanie využívania e-learningu ako formy vzdelávania. Slovenské MSP si uvedomujú, že pre zvýšenie ich konkurencieschopnosti a dosiahnutie väčšieho rastu je vzdelávanie nevyhnutnou podmienkou. Tiež sú si plne vedomé, že z hľadiska časovej efektívnosti, šetrenia nákladov a celkovej flexibility je e-learning ideálnou voľbou oproti prezennej forme vzdelávania. Pri porovnaní troch hlavných typov vzdelávania (prezenčné, kombinované, e-learning), však najvyššiu ziskovosť u zamestnancov najlepšie hodnotenie kombinované štúdium. Okrem často uvádzanej obavy zo straty osobného kontaktu medzi školiteľom a účastníkom kurzu patria medzi ďalšie vnímané nevýhody e-learningu nedostatok motivácie prípadne nedostatok informácií o využití systému. Práve odstránením poslednej uvedenej príčiny môžu pomôcť pilotné iniciatívy na podporu využívania e-learningu v súkromnom sektore akou je aj projekt SMEELARN.